

Josép Vallverdú

LES ESCOM- BRARIES

CONTE.

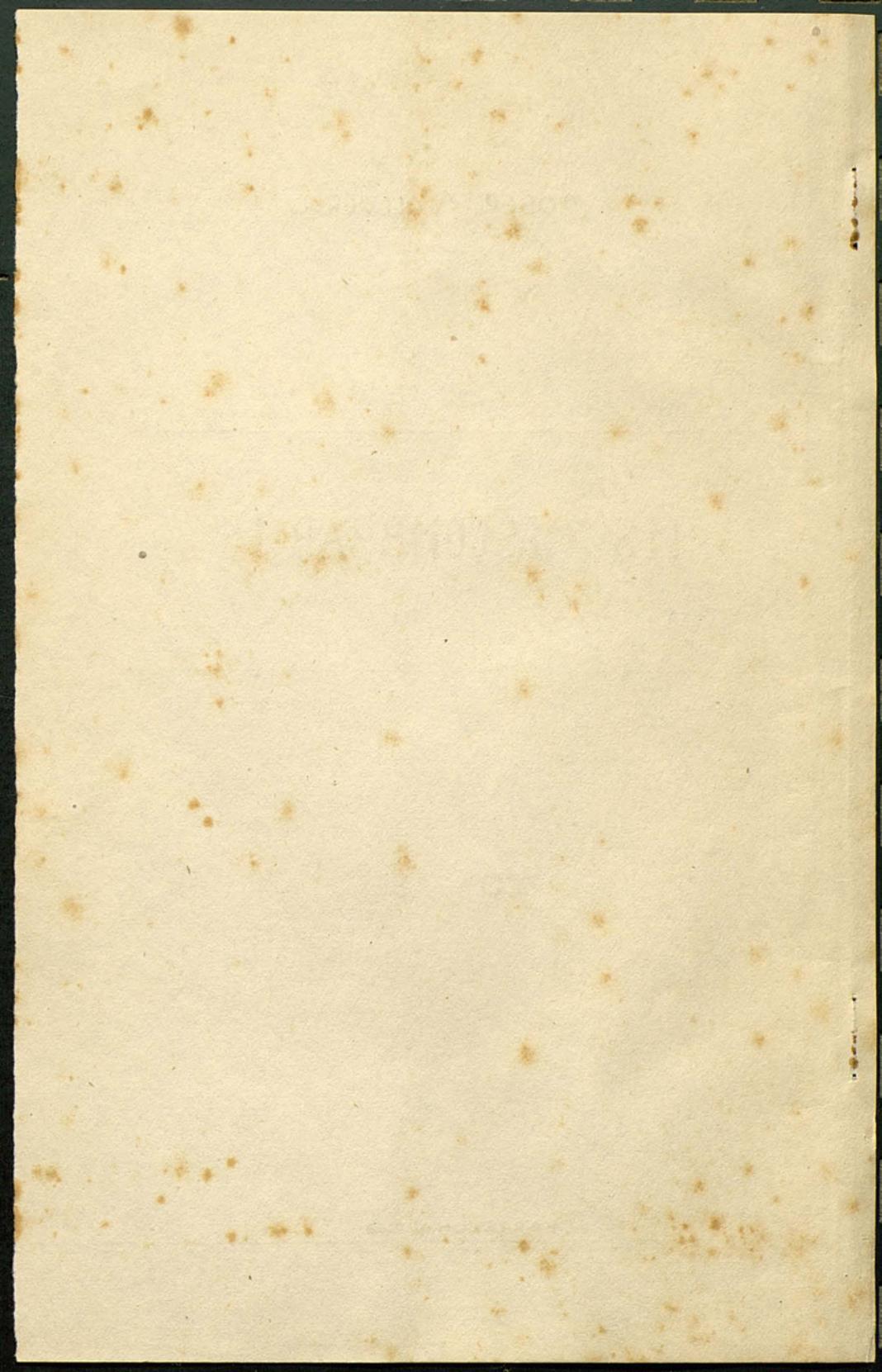
1948

-4-

JOSÉP VALLVERDÚ

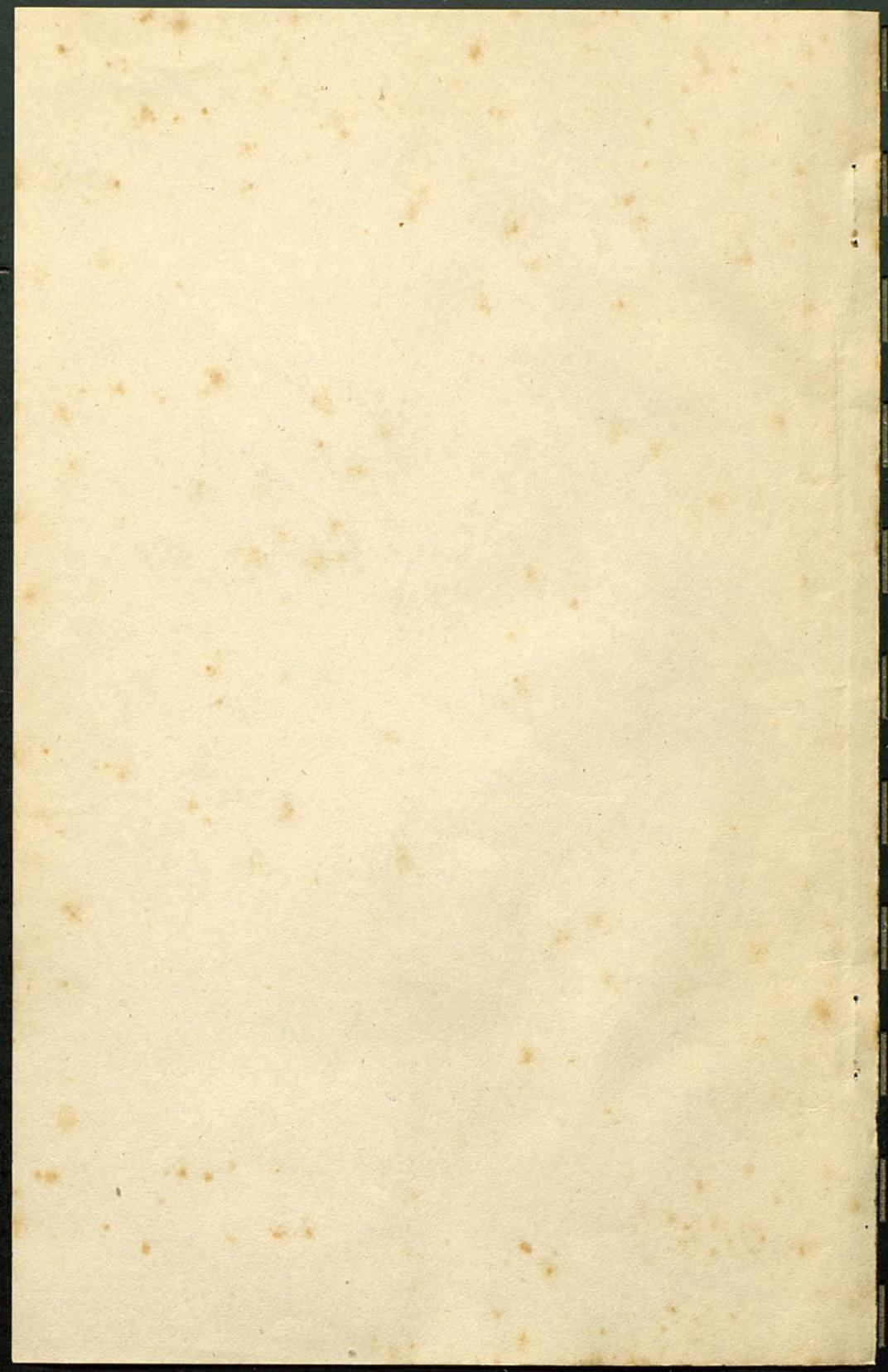
LES ESCOMBRARIES

CONTÉ

22 Februar 1948

Friedrich

les escombraries

?

E

s podia dir que encara els durava la lluna de mei. El temps havia passat volant fins aleshores, amb un fregadís d'ales imperceptible. Ni molt encalmats ni massa febrosos els moments s'havien apilat l'un darrera l'altre fonent-se alhora com volves de neu sobre el cristall de llurs vides.

Cada matí, una mica toc tardana, ella es contemplava al mirall tota la figura esvelta i gràcia, plena d'un tremolor intern, segona alba, qui sap si apresa de minúscules suggerències de l'imatge argent-viuada.

El pis, petit, quadrat, blanc, higiènic, gens confortable, amb un gran esforç imaginatiu l'hauríeu assimiliat a un niuet. Calia, però, dir-li-ho. Si més no en tenia l'alçaria, car, ultra el generós esclat de sol que el prenia, els esglaons inacabables que acabaven per dur-vos-hi us parlaven de la proximitat del sol, els núvols i els coloms. Hém dit ja d'ella. Ell, home gens baladrer, agomboladòr de petits egoïsmes, l'afavorírem amb un titoi qualsevol de tipus tècnic i l'imaginarem adscrit a una important indústria d'aquestes que fan grans les nacions i petits els homes. Quan tornava del treball ella l'esperava. Ell, un xic litúrgicament, li deia sempre, adhuc en la indefungible intimitat, "esposa". El mot, ple de ressonàncies bíbliques, en el pensament d'ella, bastant primari i infeliç, evocava tan sols algun passatge de l'epistola que els liegiren el dia del casament. Una de les coses que l'epistola no deia és que l'es-

posa ha d'esperar el marit : ella, però, intuïa en aquest acte una torbadora poesia adscrita al temps telúric pressentidor del mal d'un terratrèmol o un sotragament volcànic: així el prosaisme del timbre a la porta que ell polsava de baix estant, la sollevava tota. Venien els instants de retrobament, de sospesament d'esgards, d'abandó. Ell, conscient que la felicitat no és trobadora ací baix a la terra, cercava de dissimular-ho molt bé : ella, completament feliç no es sabia traïda pel pas esmuntedes del temps: i així la Vida, que uneix i separa les coses, presidia, amb tota la seva varietat, aquella il·lar.

Davant aquest tast especial de llur veritat immediata (que la pregonava l'haurien pel sacrifici de l'espèra) els petits conflictes s'esvaïen i els grossos tenien la porta barrada. Només alguna es purna d'incomoditat material sotjava el moment d'entrar a escena i fer una figüreta de triomf absolut.

Per exemple: el segon dia que la portera jagué malalta, com que el seu home treballava de feia dies fora de la casa, la casadeta jove hauria de baixar les escombraries al carrer. Primer se'n féu càrrec. Després no se'n volgué fer càrrec. Finalment féu càrrecs al marit de no haver llogat minyona. Quan els repetí en veu alta ell es limità a somriure, al·legant mudent que no era encara temps de tenir servei. Enfront d'aquesta exhibició de silent sapiència ella no oposà, pobreta, més que una resignació de madonna renacentista. Hom celebrà un armistici, perquè en aquella època encara els malgastaven.

Les escombraries, però, eren a la cuina. Ben tapadetes al fons del cubell, oferien

llur impudícia a l'esguard endevinador i al nas neutral. Caia reaccionar en favor d'un dels axiomes de la bona administració de la casa que és de tenir-la sempre ben neta: per això foren inventats els gabinets de bany, amb tot de forats que s'enduen avall tot el que s'han d'endur. Perquè no n'hi han d'haver per a les escombraries?

A la tarda ella feia mala cara. Ell no s'atreví a preguntar-li res, però el sopar, tot i que ella pretengué que la ràdio la distreia molt fou presidit per la Fredor. Les escombraries aixecaven llur barrera. Les mans masculines, després de premer consoladores les d'ella (les venes blaves canviaren uns milímetres de posició), agafaren aquell petit volum que distreia el seu oci amb l'ofrena poc o molt casta del xic de pedanteria necessari als seus trenta cinc, i esperà que ella l'en distraigués amb alguna habilitat felina: però les mans femenines agafaren una nina despullada i li emprovaren per divuitena vegada el vestit folklòric de volants embastats.

Qualsevol dels dos demanà un petó. Concedit, durà el temps reglamentari: sense pròrroga. Però després, ella es llevà, trafiquejà una mica per la cuina i després es dirigi al balcó. El marit sospità què passaria, però somrigué indulgent: la tranquilitat de la llar reclamava un cop més el sacrifici momentani del civisme. L'equilibri conjugal era la meta: els mitjans cadascú els forniria segons la pròpia ètica.

La muller obrí el balcó mentre, en la penombra lluïa, com un diminut cavaller armat, el cubell. Un feble raig de llum del fanal escandalós de baix li ferí la garba de cabell ros quan penjà el cos enfora. El carrer era desert i, entrada novament al pis, es mossegà les unges abans de decidir-se. Llençaria les escombraries al carrer. Hi

havien arbres i aquell barri, mancat de tranvies i una mica forà era poc concorregut. Ningú no ho veuria, i ella mateixa estaria amagada, i només el braç descriuria la corba gracirosa del llançament. L'assajà en la fosca i li semblà que podria arribar a l' altre cap de carrer. Ara bé: havia de curar de llançar-lo de biaix, que no caigués a plom. De tota manera era un acte punible i, doncs, la satisféu de fàisó infantil de pensar-hi. Amb un estremiment i una ganyota agafà el paquet, no gaire més gros, que el d'un esmorzar d'oficinista i el sospesà. Pesa va bastant. Recordà aleshores que el dia abans hi posà les restes de carbur del llum amb què despedí les restriccions.

L'aire era fresc: uns passos ressonaven a la voravia i es tornà a amagar. Cessats que foren, esperà una mica amb el cor glatint. Després, un gest gairebé de pidolaire o de tustador enllac de l'olímpic que havia imatginat i el paquetet lligat de biaix, vora els ferros del balcó, i desaparegué voltant. Feia més fressa que el cor de la dona. A la fi un cop increïblement fort i res més. I heus ací que ella, que havia projectat de tançar tot seguit el balcó cregué més prudent d'esperar. Abans de retornar pis endins tregué el cap amb aire d'affectada indiferència, al balcó.

Mai no ho hagués fet. La mirada recorregué la trajectòria probable del projecçil i en veié l'escampadissa allí baix, sobre l'empedrat. Sí, però al bell mig, estès bocaterrosa, un home. Un home, no li preguntéssiu res més. Ofegà un crit, tançà el balcó i es precipità sobre el llit. Tingué la consciència clara de què el seu marit havia de saber-ho tot immediatament. I, no obstant, no volia dir res. Un home, immòbil, estès, i ella llençant... Abans a quell home no hi era pas. Havia estat just passar ell i caure-li...

El magí de la nostra heroina es féu un

capdell en un moment. Hi sentia tot el pes del paquet, amb el carbur i l'acceleració presa des d'aquella alçària. Era capaç de matar algú, algú capficat, mirant a terra, cregut de l'existència només d'estrelles al cel. El que més temia, però, eren les investigacions de la policia: homes implacables que, a les penes lícules, sotmetien els nervis d'aquelles culpables tan bufones a les més inimaginables tortures. Comptarien el nombre de veïns d'aquelles dues cases i farien allò del càcul de probabilitats de què a voltes parlava el seu marit. I ella es traïria pel seu esglai i la seva vergonya. D'una malifeta d'infant en podia venir la reixa múltiple d'una presó. Aleshores plorà. Bones i abundoses llàgrimes, contrapartida de les riallades de la lluna de mel. Es sentí alleujada tot i que duraren poc i s'incorporà per retornar als braços del marit, que cuitaren a rebre-la, i les mans a amoiixar-la i els ulls a rosegar-la.

Quan ja eren a dormir se sentí al carrer la campaneta d'una ambulància. En advertir el motor en punt mort el marit es llevà encuriosit però ella comença d'esternudar i esternudar i féu impossible que obrís el balcó. La campaneta s'allunyava.

Tota la nit ella enyorà joies impossibles. Un migson la prengué qui sap quan, feta un peccic de carn vora la pulcra seda del peiama masculí.

L'endemà, traïnt-se com una criminal de folletó baixà força matí a cercar el ciari a la porteria. El seu marit acabava d'anar-se'n agressadament i no l'havia fullejat com solia fer-ho. Arribada novament al pis es tançà amb clau a l'habitació per llegir úna notícia que centenars de milers de persones estarien llegint també al bell mig del carrer, als magatzems tenebrosos, a les lletteries, a les barberies, a tots els llocs de traüt matiner. Era a la "Darrera Hora" i: "Anit passada fou trobat mort a l'Avinguda Tal el conegut banquer Mils de Quants i Més.

El metge forense no ha dictaminat encara la causa de la mort.", deia.

A sota :

"Els periodistes, donada la pressa amb què havia de sortir el número no han pogut recollir altra cosa que conjectures. El que sí és segur és que la mort causarà una autèntica còmoció en la vida de les finances i del gran món."

Un articulista, però, dels que poden omplenar una columna sencera cinc minuts abans de dur l'edició a les màquines, en parlava més extensament, un bon punt refocil·lat. Una frase colpí la nostra heroïna.:

"Fos quina fos la causa de la mort, vora el cadàver hi havia una estesa d'escombraries. La màxima opulència al costat de la misèria més absoluta, com quan en vida no volgué ajudar els pobres que l'havien encimbellat..." Deixà el diari i li semblà que aquell dia s'havia de morir sense remissió. El cap li pesava i els ulls li coïen. Pensà d'anar-se a confessar i l'immobilitzà la idea -gratuita- de veure policies a la porta de l'església, sotjant els rostres desmaiadissos.

Tot el matí anà d'esma, prement-se les mans i fregant-se les galtes eixarreïdes. Al migdia estigué temptada de dir-ho tot al seu marit quan aquest féu al·lusió al cas. Però només :

- Es sap... es coneix la causa de la mort ? preguntà ella amb un fil de veu.
- Cor, féu el seu marit tustant-se'l. Es veu que en patia. Els cardíacs poden petar qualsevol moment.

Ella tancà els ulls: una clariana els il·luminava. I tot d'un plegat començà de trobar gust al menjar: ni sabia com l'havia fet tan bo. El relaxament esdevingué alegria sorrilosa en acabar el dinar, i proposà de destapar una botella de Xereç sec. Apenes plenes dues copes el timbre de la porta posà la nota fúnebre. Ella bolcà una copa i badà la

6

boca esverada. El marit aixecà la vista. Fent un gran esforç la muller recollí destra amb una cullereta el vi i després anà a obrir.

- Casa del senyor Dalló ? preguntà un d'aquells dos homes altissims, tot ensenyant una placa que duia a la mà.

Ella assentí amb tot el cap, com un titella. Començaren de fer-los preguntes sobre el temps de residència en aquella casa, però insistiren molt sobre si havien sortit al balcó la nit abans. Els interessava, manifestaren, trobar algú que hagués pogut presenciar l'accident, el moment de la mort. Ells dos negaren, simplement. Els policies defugiren acceptar una copeta i saludaren molt polidament abans d'entornar-se'n.

- Si ha mort del cor... digué el marit estranyat.

Ella se li arrapà al cos. I sentí una momentània angòixa mortal abans de contestar afirmativament quan el seu marit li preguntà si la portera estava ja guarida.

Aquella sobretaula el despedí amb un petó de pròrroga : si més no per escurçar d'uns segons la tarda de solitud que li cauria a sobre.

Esperà, temorega, sentir novament el timbre. Agafà un tambor de brodar i resseguí, estúpidament, aquella papallona pansada destinada a rebre taques de cafè quan el tapet estés enllestit.

Fidel als seus temors el timbre la féu botar de la cadira. Però a mesura que avançava passadís enllà es sentia més segura. Obri la porta amb gran decisió per trobar-se amb un dels policies del migdia :

- Perdoni, volia fer-li una pregunta concreta : vosté té minyona ?

Amb la sang feta un glaç i la decisió a passeig ella respongué negativament. El gegant somrigué :

- Ho suposava. Es la única en tres cases que està sense. Es una apreciació particu-

lar si vostè vol, però llançar les escombraries al carrer és mal negoci. Sobretot si cauen damunt d'un cadàver recent. Només que aquest hagués presentat una petita contusió al cap la feina hagués estat seva: no fou així, sinó que s'ha confirmat de manera definitivament que sofrí un atac cardíac. ... Eh... una altra cosa: el senyor que hi havia amb vosté aquest migdia és el seu marit, suposo?...

Ella el mirà amb gest de dignitat ofesa.

- Si, ja recordo que ho havia declarat. I, és clar, vostès, que fa poc que viuen ací, no sabran si en aquest carrer viu cap senyora sola, bastant jove, que pogués explicar la presència nocturna de la víctima per aquests barris... Bé, això ja pertany a una altra investigació. La vida és molt complexa. Passi-ho bé, senyora.

|||||||

3

